

Maitreyi de Mircea Eliade - comentariu literar

A aparut in 1933, cind deja M. Eliade era celebru, pentru ca scrisese numeroase studii si eseuri, studiase in India si calatorise foarte mult. Romanul este o capodopera a ciclului Indian ce cuprinde volumele: "Izabele si apele diavolului", "India", "Secretul doctorului Hanigberger". Maitreyi este o experienta morala si un roman care a sporit seria miturilor umanitatii.

Protagonistii sunt misterioasa indianca Maitreyi (personaj real, fca unui mare filozof) si continentalul Allan, alias M. Eliade, care o cunoaste in perioada studiilor din India. Povestea lor este "o monografie a tulburarii" desfasurata dealungul a 15 capitole. Stilul este original, subordonat autenticului, imbinind jurnalul, corespondenta, eseul, reportajul si povestirea la persoana I, a unor amintiri a eroului. Mitul fecioarei bengaleze se constituie treptat si dramatic, incepind cu primele capitole unde notatiile din jurnal sunt lapidare si reci si sunt complectate cu amintirile eroului.

Pe Allan Maitreyi nu-l atrage initial, gasind-o chiar urita "cu ochii ei prea mari si prea negri, cu buzele carnoase, cu sinii puternici de fecioara bengaleza, crescuta prea plin, ca un fruct trecut in copt". Devine apoi curios pentru ca "nu izbuteam sa inteleg ce taine ascunde faptura aceasta". O urmareste tot mai atent, mai ales dupa ce va locui in casa inginerului Narendra Sen, protectorul si tatal fetei. Este pentru el tot mai fermecatoare, datorita cunostintelor vaste pe care le are, dar uneori ii este antipatica din cauza ca elita calcutei o considera chiar geniala. El constata cu luciditate "fara indoiala e cea mai talentata si enigmatica fata din cite am cunoscut, dar eu pur si simplu nu pot sa fiu casatorit". Allan o invata pe Maitreyi franceza in schimb invata de la ea bengaleaza, isi schimba autografe pe carti si reviste, isi viziteaza reciproc camerele, isi spun istorisiri, rid si pling, vorbesc despre casatoria indiana. Allan este hotarit sa renunte la celibat, trairile lui sunt din ce in ce mai incandescente, asa cum este cea cunoscuta de erou intr-o seara pe veranda intr-un ceremonial al atingerii picioarelor goale. Jocul acesta, cunoscut numai indienilor, este insusit de europeanul Allan cu beatitudinea simturilor. El devine astfel fericitul partener al Maitreyiei.

In copila indiana coexista nevinovatia virginala si rafinamentul trairii patimase, copila de 16 ani de o inocenta primitiva, ce traieste fericirea pomului ei numit "7 frunze", dar si eruditia, care tine conferinte profund apreciate de un auditoriu select. Unul dintre momentele care ne apropie de punctul culminant al apropiierilor este acela cind fata ii povesteste despre iubirea si veneratia ei pentru Guru-ul ei Robi (Tagore) de la care primise acea manta aparatoare de pacate si protectoarea destinului ei. Odata cu aceasta destainuire Maitreyi ii da si cutia cu insemnele amintirilor, o suvita din parul ei alb. Ea ii daruieste astfel iubitelui prezentul ei purificat prin ruptura cu trecutul. Eroul este tot mai dezorientat, se hotareste s-o ceara in casatorie, convins ca familia abia asteapta acest moment insa apare un nou moment de deruta cind Maitreyi il roaga disperata "lor sa nu le spui ... n-au sa primeasca niciodata sa fiu sotia ta", " trebuia sa te iubest tot timpul, de la inceput, ca un frate". Acest posibil recurs ii revitalizeaza sentimentele. Allan se hotareste sa treaca la hinduism. Maitreyi este hotarita sa-l infrunte pe tatal ei si intreaga familie, raminand devotata doar implinirii cuplului prin casatorie. Urmeaza pagini pline de poezie in care sunt

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

descrie plimbarile celor doi, plimbări care vor fi platite scump mai târziu, când Chabu va divulga părinților scena văzută în pădure și va determina declanșarea rupturii. La Lacuți Maitreyi oficiază mirifica lor logodnă, după un ceremonial sacru, ireal de frumos, eveniment care marchează punctul culminant al iubirii. Una din cele mai frumoase pagini ale romanului prezintă acest ritual al "nuntii în cer". Allan se retrage în Himalaya pentru a se "vindeca" printr-o singurătate deplină; din octombrie până în februarie aude și simte un singur suflet, cel al Maitreyiei, care îi telefonează și îi scrie.

Ea suferă pedepse tiranice de la tatăl ei pentru că încalcă legile tradiționale. În numele iubirii ei pentru Allan încearcă să forțeze destinul prin toate mijloacele. Daruindu-se vinzătorului de fructe speră să fie izgonită de tatăl ei pentru a-l urma pe Allan. Nefericita Maitreyi amestec de mister al eternei feminități, este totodată purtătoarea enigmei unei Otilii asiatice dar și a dramelor eroinelor care au devenit și au rămas un mit prin marea lor dragoste cunoscute sub denumire de cupluri celebre ca Tristan și Izolda sau Romeo și Julieta. În Himalaya Allan se va vindeca doar la o a doua încercare de a iubi o femeie. Prima încercare îl arată în relația cu o tânără muzicantă evreică tânăr care-l ispitește prin neobisnuitul ei idealism. Eroul se simte dezgustat de sine după aventura pe care o are cu evreica, pentru ușurința cu care a avut această legătură.

Cea de-a doua încercare este o tânără care îi oferă mincare, adăpost și dragoste. De la ea dobândește puterea credinței că "viața aceasta e o minune". Așteaptă plecarea din India ca pe o izbăvire, dar cu același sentiment al nedumeririi în fața Maitreyiei, un mit etern închis pentru el. Pe Allan nu-l mai atinge vraja sacrei Devi, chiar când îl numește soarele ei, zeul de aur și pietre scumpe. Neputându-se întâlni în acest spațiu, tânărul european se desparte de această fată cu sentimentul culpei, ușor de descifrat în cuvintele așezate ca motto pentru roman: "îți mai amintesti de mine Maitreyi? Și dacă da ai putut să mă ierți?". I se da un răspuns celebru după 42 de ani cu o replică ce poartă semnătura Maitreyi Devi, intitulată "Dragostea nu moare".